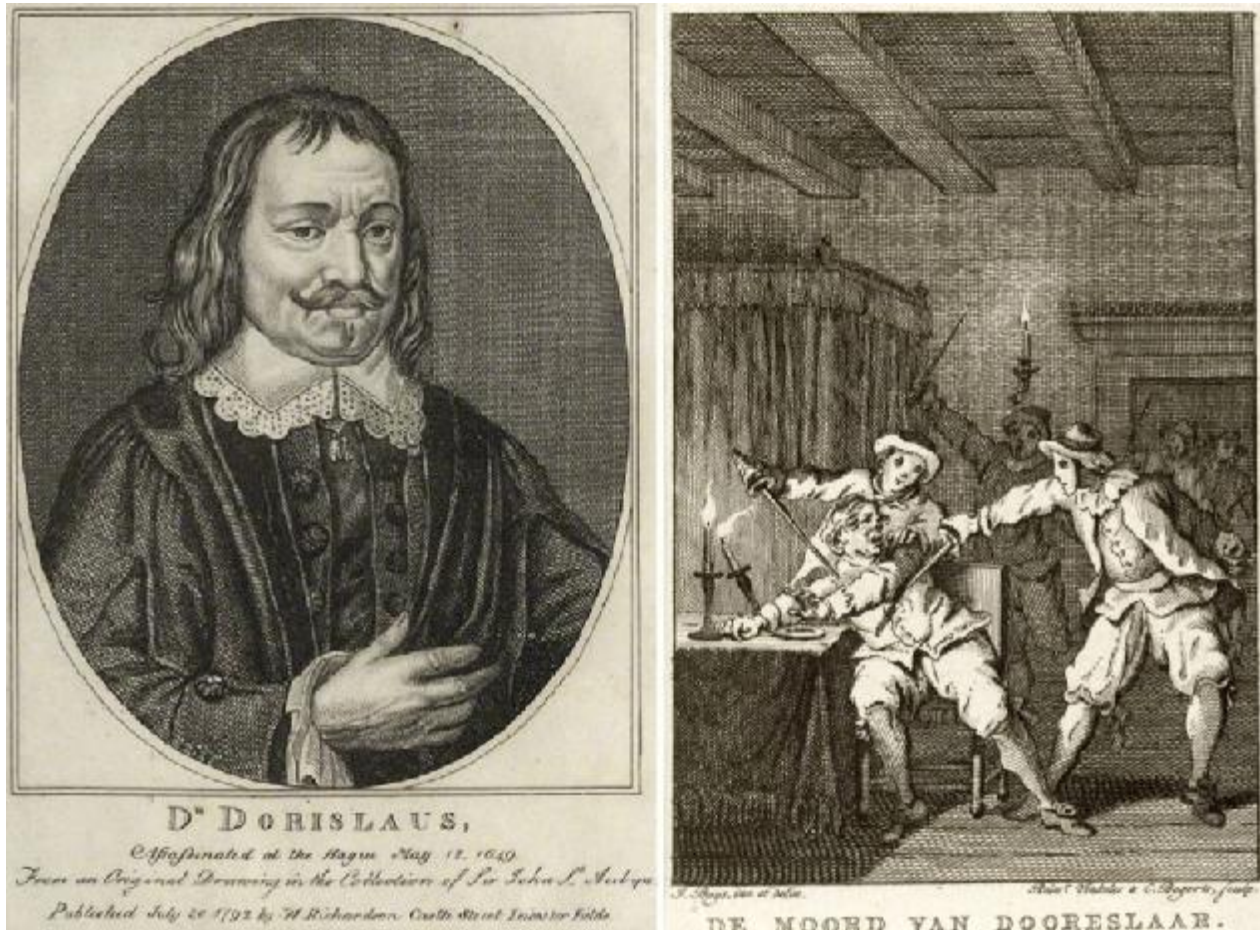

Isaac Dorislaus

Links een gravure van Isaac Dorislaus (1595-1649) van onbekende kunstenaar. (Coll. National Portrait Gallery, London) en rechts een gravure van de moord op Dooreslaar van Reinier Vinkeles (1741-1816) (Coll. Rijksmuseum, Amsterdam)

Een gebeurtenis in Den Haag maakte het vertrek van Charles II dringend noodzakelijk. Om te onderhandelen over handelsbelangen stuurde het Engelse Parlement de gezant Dr. Isaac Dorislaus (ook wel Dorislaer of Dooreslaar) naar Den Haag. Cromwell koos voor een Nederlandse Jurist die in Alkmaar was geboren, maar al enige tijd in Engeland woonde. Deze Nederlander kwam in mei 1649 naar Den Haag en verbleef in afwachting van vaste woonruimte in een Herberg ("De Swaen") op de Plaats. In 1628 was Isaac Dorislaer benoemd tot Hoogleraar Geschiedenis in Cambridge. Toen het Charles I ter ore kwam, dat hij republikeinse gevoelens had, werd hij geschorst maar later weer herbenoemd. Hij trouwde met Engelse vrouw en werd een belangrijk persoon, ook voor het Parlement.

In 1640 werd hij door het Parlement naar Den Haag gestuurd als gezant waar zijn geloofsbrieven op 3 juli werden gelezen en aangenomen. Maar de vertegenwoordiger van Koning Charles I in Den Haag, Boswel zorgde ervoor dat de Staten men geen gehoor gaven. Uiteindelijk werd hij wel ontvangen, maar ontevreden over de antwoorden ging Dorislaus terug naar Engeland.

In januari 1649 was Dorislaus benoemd tot juridisch adviseur van het Hoge Gerechtshof in Engeland en hielp bij het opstellen van de aanklacht van Hoogverraad tegen Charles I. Volgens de overlevering kon geen Engelsman worden gevonden, die een aanklacht tegen Charles I wilde schrijven, omdat een koning niet door een gerechtshof kon worden veroordeeld. Isaac Dorislaus kreeg de opdracht een wet te maken waardoor het wel zou kunnen. Dorislaus maakte gebruik van een oude Romeinse wet, die bepaalde, dat een militair orgaan wettelijk een tiran omver kon werpen.

In april werd Dorislaus hij als speciaal gezant naar Den Haag gestuurd om samen met Walter Strickland en de Staten-Generaal een schema op te stellen voor een hechte vrede en wederzijdse samenwerking tussen de twee republieken. Er waren geruchten, dat er een aanslag op Dorislaus werd voorbereid, maar opgewekt vertrok hij naar Den Haag, waar hij op zondag 10 mei 1649 zijn intrek nam in herberg de Swaen aan de Plaats. Strickland had erop aangedrongen, dat hij bij hem zou intrekken. De aanwezigheid van de gezant van de Commonwealth in de stad waar ook de in ballingschap levende Prins Charles II verbleef, veroorzaakte grote verontwaardiging onder de Engelse Royalisten. In Den Haag zwierven Royalisten, Schotten en Engelsen rond. Een eerste moordaanslag op maandagavond 11 mei, mislukte. Maar de volgende avond 12 mei 1649 (Gregoriaanse kalender) zat Dorislaus met 11 anderen in de herberg de Swaen in Den Haag te eten, toen 12 gemaskerde mannen met getrokken zwaard binnenkwamen. Zij stelden de aanwezigen gerust, omdat ze niemand iets wilden aandoen, behalve de koningsmoordenaar. Dorislaus probeerde nog door een deur te vluchten, maar toen dat niet lukte ging hij terug naar zijn stoel. Twee samenzweerders zagen de Nederlander Grijp van Valkensteyn aan voor de gezant en verwondden hem. (Hij overleed op 30 mei aan zijn verwondingen.) Toen ze hun fout ontdekten vielen ze Dorislaus aan. Onder het uitroepen van : " Zo sterft een van de rechters van de Koning", brachten ze hem 11 verwondingen toe waaronder 2 dodelijke. De leider van de groep aanvallers was Kolonel Walter Whitford, een Schot. Daarna vertrokken ze rustig, maar betreurden het, dat ze Strickland niet hadden aangetroffen. Die was een uur eerder uit de herberg vertrokken. (Bron: Wikisource.com) en (Bron tekst: Online Book, The King in Exile).

Namens de Prins van Oranje Willem II, werden overal plakkatens opgehangen in een poging de moordenaars te pakken te krijgen.

INROEPINGE.

Over de ghene welcke

DR. ISACUS DORISLAER

den 12 May 1649 in 's Graven-hage hebben vermoort.

VVilhem by der gratie Godts

Prince van Orangie / Grave van Nassou / Catzenelleboge / Vianden / Diets / Lingen / Meurs / Leer dam / etc. Marquis vander Veer ende Vlissinghen / Heere ende Baron van Breda / etc. Gouverneur / Capiteyn Generael ende Admirael / mitsgaders de Raden over Hollandt / Zeelant / ende Vrieslandt / Allen den ghenen die dese sullen sien ofte hooren lesen / Saluyt. Doen te weten, Alsoo tot Onser kennisse gekomen is / dat op gister Avont / korts naer de klokke thien uuren seckere Mans persoonen tot omtrent twaelf in 't ghetaele merck gedeguseert ende gewapent sich verdoert hebben haer te begeuen naer de Herberge vande Swaen op de Plaetse alhier inden Hage / ende naer dat sy aen de deure geklopt hadden / met een gedeelte eerst in 't Voorhuys in te vallen / de kaersen uyt te blasen / ende daer naer met euelen moede ende force in het binnen Salet / niet tegenstaende het roepen ende resistentie vande Vrouwe vanden Huyse / ende hare Dochteren in te dringen / ende aldaer op eenige persoonen, dewelcke (behalvens de Dienaers) tot twaelve in getaele / ter Taeffel hadden geseten / aen te vallen / ende onder anderen den Persoon van Doctor Isacus Dorislaer / op Sondach middag

ter selver Herberge uyt Engelandt aen ghecomen / seer wreet ende moordadelicken met elf / ende daer onder twee doodelicke wonden van het leven te berooven / behalvens de gheschietliche ghetuysse die aen seecker Nederlantsch Heer / mede aldaer logerende ende in 't gheselschap zijnde / ende oock aende drie Dienaers vanden gemelten Docter Dorislaer / als doen mede zijn geinfligeert / Wesende alle 't selve saecken ende een moort van horrible ende schrickelicke consequentie / ende de welcke in een Lant van Justitie gheensints en behoort onghestraft te blyven. SOO IST, dat wij goet gevonden hebben al voorens wel scherpelicken te interdiceren ende verbieden / gelijk geinterdiceert ende verboden wert mits desen / allen ende eenen yeghelicken van wat qualiteyt ofte condicem sy souden moeghen zijn / de voorsy moordadelicke Persoonen / ofte penant vande selve te Begrypen / Heben / Verbergjen / wech heljen ofte verhoeren in eniger maniere / directlicke ofte indirectlicke / op pijnen van daer oever anderen Ugher gestraft te werden / ende ten eynde de selve Moordenaers des te meer zonden moegen ontdeckt ende achterstaeck worden / hebben wy mede goet ghebonden te ordonneren / dat soo vermaent een vande voorsy Moordenaers sal weten bekent te maecten ende aen te wysen / in voegen dat die in handen vande Justitie comt te gevecken / de selve persoon daer over tot den parric ontfangen sal te sonne van duyren Caralus guldens / ende beben dien eghen jeren tarmint van het voorsy avont dact / by soo verre als hy ten voorsy tijde alleenlicken int gheselschap vande voorsy Delinquanten doch niet haerbaerly sy ghetuust / ende ten eynde me naer hier van ingesprent en precedere / Lasten van den Overtwaerde die dese be hantliche sal worden / hier van niet vooggende tilack geslag te doen spreken publicatie ende officie daer ende soo 't behooren sal. Gedruken inden Hage den verhoeden May 1649. Ende ten oirconde 't Zegel van Justitie hier op gedruckt in Placcate.

In kennisse van my,

C. Rollart:

INROEPINGE

Over de ghene welcke

DR. ISACUS DORISLAER

den 12 May 1649 in 's Graven-hage hebben vermoort.

VVilhem by der Gratie Godts

Prince van Orangie / Grave van Nassou / Catzenelleboge / Vianden / Diets / Lingen / Meurs / Bueren / Leer dam / etc. Marquis vander Veer ende Vlissinghen / Heere ende Baron van Breda / etc. Gouverneur / Capiteyn Generael ende Admirael / mitsgaders de Raden over Hollandt / Zeelant / ende Vrieslandt / Allen den ghenen die dese sullen sien ofte hooren lesen / Saluyt.

Doen te weten, Alsoo tot Onser kennisse gekomen is / dat op gister Avont / korts naer de klokke thien uuren seckere Mans persoonen tot omtrent twaelf in 't ghetaele meest gedeguseert [vermomd, verkleed] ende gewapent / sich vervordert hebben haer te begeuen naer de Herberge vande Swaen op de Plaetse alhier inden Hage / ende naer dat sy aen de deure geklopt hadden / met een gedeelte eerst in 't Voorhuys in te vallen / de kaersen uyt te blasen / ende daer naer met evelen moede ende force in het binnen Salet / niet tegenstaende het roepen ende resistentie vande Vrouwe vanden Huyse / ende hare Dochteren in te dringen / ende aldaer op eenige persoonen, dewelcke (behalvens de Dienaers) tot twaelve in getaele / ter Taeffel hadden geseten / aen te vallen / ende onder anderen den Persoon van Doctor Isacus Dorislaer / op Sondach middag ter selver Herberge uyt Engelandt aen ghecomen / seer wreet ende moordadelicken met elf / ende daer onder twee doodelicke wonden van het leven te berooven / behalvens de ghevaerlicke quetsuyre die aen seecker Nederlantsch Heer / mede aldaer logerende ende in 't gheselschap zijnde / ende oock aende drie Dienaers vanden gemelten Docter Dorislaer / als doen mede zijn geinfligeert [toegebracht] / Wesende alle 't selve saecken ende een moort van horrible ende schrickelicke consequentie / ende de welcke in een Lant van Justitie gheensints en behoort onghestraft te blyven.

SOO IST, dat wij goet gevonden hebben al voorens wel scherpelicken te interdiceren ende verbieden / gelijk geinterdiceert ende verboden wert mits desen / allen ende eenen yeghelicken

van wat qualiteyt ofte conditien sy souden moghen zijn / de voorsz moordadighe Persoonen / ofte yemant vande selve te Huyzen / Hoven / Herberghen / wech helpen ofte vervoeren in eeniger manieren / directelick ofte indirectelick / op peyne van daer over aenden Lijve gestraft te werden / ende ten eynde de selve Moordenaers des te beter zouden mogen ontdeckt ende achterhaelt werden / hebben wy mede goet ghevonden te ordonneren / dat zoo yemandt een vande voorsz Moordenaers sal weten bekent te maecken ende aen te wyzen / in voegen dat die in handen vande Justitie comt te geraecken / de zelve persoon daer over tot een premie ontfangen zal de somme van duyzent Caralus guldens / ende boven dien ghenieten impuniteyt van het voorsz atroce [gruwelijke] delict / by zoo verre als hy ten voorsz tijde alleenlicken int gezelschap van de voorsz Delinquanten doch niet hantdadich zy gheweest / ende ten eynde niemant hier van ignorantie en pretendere / Lasten wy den Deurwaerder die deze behandicht zal werden/ hier van naer voorgaende klock geslag te doen openbare publicatie ende affictie [aanplakken] daer ende zoo 't behooren zal. Bevelende van wegen als boven eenen yegelicken hem hier naer te regeleren. Ghedaen in den Hage den derthienden Mey 1649. Ende ten oirconde 't Zegel van Justitie hier op gedruckt in Placcate.

In kennisse van my,

C. Rollant

Reinier Vinkeles (Amsterdam, 12 januari 1741 - aldaar, 30 januari 1816) was een Nederlands tekenaar en graveur. Vinkeles begon als leerling bij Jan Punt. Hij trad in 1762 toe tot de Amsterdamse Stadstekenacademie en werd in 1765 een van haar bestuurders. Een andere bestuurder was de architect Jacob Otten Husly. In hetzelfde jaar reisde hij naar Brabant met Jurriaen Andriessen en Izaak Schmidt. Hij maakte wel 2500 prenten, waarvan ca. 1500 op basis van zijn eigen tekeningen. Vinkeles was een van de belangrijkste zogenaamde topografische kunstenaars: afbeeldingen van de stad waren in de achttiende eeuw erg in trek bij de Amsterdamse burgers. (Bron: Wikipedia.org) en (Bron: Stadsarchief.amsterdam.nl)

Gravure van de moord op Isaac Dorislaus (1595-1649) van onbekende kunstenaar. (Coll. Rijksmuseum, Amsterdam)

Woedende Wraeck van Isack Dorislaer Op den elfden May, des Iaers. 1649 binnen Schravenghagen, Verschenen.

De prent en vers van de moord gepleegd op Isaac Dorislaer door een groep gemaskerde mannen in herberg De Zwaan op de Plaats te 's-Gravenhage, 12 mei 1649, gecombineerd op een blad met de bekendmaking van de uitgeloofde beloning van duizend gulden voor het aanwijzen van de moordenaars van Isaac Dorislaer. Dorislaer was als gezant door Cromwell uit Engeland naar de Republiek gezonden. Aan weerszijden van de prent een eigentijds handschrift waarin vermeld wordt dat de tafelgenoot de heer van Valkenstein ook bij de aanval gewond werd en op 30 mei aan zijn verwondingen is overleden. Het vers is in 2 kolommen gedrukt en gesigineerd: Elck sijn tijdt. (Coll. Rijksmuseum, Amsterdam)

Woedende Wraeck

VAN.

ISACK DORISLAER

Op den elfden May, des Jaers. 1649 binnen
Schraven-haghen, Verschenen.

Wat is'er dat de Mensch ontsiet,
Wanneer de Wraack hem heeft beseten?
Sijn eyge Soon beweegh't en niet,
Hoe seer sijn ooghen sijn bekreeten.
Wie kan een Brullende Leeuwin,
Die met'er stem, het woudt doet trillen,
Wanneer s'er longer mist, door min,
Of Aas, of soete woerden, stillen?
De Wraack is oogh en oorlooes;
Des doetse niets dan blinde greepen:
'z ont siet noch Róó noch Witte roos,
Wanneer s'er Snoey-mes heeft ghesloepen.
Dit sal d'Aeloude albanorij's,
En Roome graegh, met mijn, ghetuygen:
De Moordt priem blonck'er voor wat mooy's,
Toen 't hoof gefagh begon te buygen,
Hoe dickwils sloegh de felle braudt
In't hoof van't edel-rijck-Florense,
En dreef'er voncken door 't landt,
Dat dickwils moest om Colmos wensche,
De Springh-vloed houd'er ouwe gangh:
Sont siet gheen dammen noch gheen dijcken,
Alkijckt de's stee en land-man bangh,
Sy Sal daerom, geen hand-breed wijcken.

Dit is, aen d' Eerste-hoof-gefant,
Van't Staet bre Londen, klaer bewesen:
Sijn achtbaerheydt hild weyningh stant,
Toen karels-wreeck geeft was ver-resen.
Hoe glommen d'ooghen! als een Kool
By doncker, inde ontfelde koppen.
Het Dif-recht noch 't Blanck-pistool
Kon d'In-gang, voor de Wraack, niet stoppen.
Sy drongh door ysser en door Stael;
En riep van houwen en door steecken:
Dus quaemse raefende in de saal,
Om Dorislaer de neck te breecken.
Hy weeck een weynig aen een sy,
Maer 't Vluchten was alreë verlooren.
De wraeck vloog toe, en quamen by;
Des droop't bloedt stracks van sijn ooren.
De Beenekas, soo vol van raedt,
Wierd, als een ais-dop, door gellagen.
Hy seeg, en sey noch goedt noch quaedt:
Maer liet de Lijck-rouwaen s' maghden.
wegh was't Brullend-leeuwe rot,
En 's Graven haegh vol na-bedencken.
O! Wie met ymands droefheydt spot
Die komtse leet al w. llens wencken.

Elck sijn tijdt.

Woedende Wraeck van Isack Dorislaer

Op den elfden May, des Jaars 1649 binnen Schraven-haghen Verschenen.

Wat is er dat de Mensch ontsiet,
Wanneer de Wraack hem heeft beseten?
Sijn eyge Soon beweegh't en niet,
Hoe seer sijn ooghen sijn bekreeten.
Wie kan een Brullende Leeuwin,
Die met'er stem, het woudt doet trillen,
Wanneer s'er longer mist, door min,
Of Aas, of soete woorden, stillen?
De Wraack is oogh en oorlooes;
Des doetse niets dan blinde greepen:
'z ont siet noch Róó noch Witte roos,

Wanneer s'er Snoey-mes heeft ghesleepen.
Dit sal d'Aeloude albanorijs,
en Roome graegh, met mijn, ghetuygen:
De Moordt priem blonck'er voor wat mooys,
Toen 't hoeft gesagh begon te buygen.
Hoe dickwils sloegh de felle brandt
In 't hoeft van't edel rijck-Florense,
En dreef'er voncken door 't landt,
Dat dickwils moest om Colmos wensche.
De Springh-vloed houd'er ouwe gangh:
Sont siet gheen dammen noch gheen dijcken,
Alkijckt de's stee en land-man bangh,
Sy Sal daerom, geen hand-breed wijcken.
Dit is, aen d'Eerste-hoof-gesant,
Van't Staet bre London, klaer bewesen:
Sijn achtbaerheydt hild weyningh stant,
Toen karels-wreeck geest was ver-resen.
Hoe glommen d'ooghen! als een Kool
By doncker, inde ontstelde koppen.
Het Dis-recht noch 't Blanck-pistool
Kon d'In-gang, voor de Wraack, niet stoppen.
Sy drongh door ysser en door Stael;
En riep van houwen en door steecken:
Dus quaemse raesende in de saal,
Om Dorislaer de neck te breecken.
Hij weeck een weynig aen een sy,
Maer 't Vluchten was alreê verlooren.
De wraeck vloog toe, en quamen by;
Des droop't bloedt stracks van sijn ooren.
De Beenekas, soo vol van raedt,
Wierd, als een ais-dop, door geslagen.
Hy seeg, en sey noch goedt noch quaedt:
Maer liet de Lijck-rouw aen s'maghden.
wegh was 't Brullend-leeuwe rot,
En 's Graven haegh vol na-bedencken.
O! Wie met ymandts droefheydt spot
Die komtse leet al willens wencken.

Elck sijn tijdt.

<http://www.scheveningen1813-2013.nl/ballingschapstuarts/8charlesII1649/5Amoord/index.html>

Links: De moord gepleegd op de Engelse gezant Isaac Dorislaer door een groep gemaskerde mannen in herberg De Zwaan op de Plaats te 's-Gravenhage, 12 mei 1649. Onder de voorstelling is de relevante tekst uit het boek geplakt. Bedrukt op de achterzijde met tekst in het Nederlands. Op deze prent van een onbekende kunstenaar dragen de aanvaller harnassen als vermomming. (Coll. Rijksmuseum, Amsterdam) en rechts een afbeelding van de moord, waarbij de maker over het hoofd heeft gezien, dat de moordenaars verkleedt waren. (Bron: Gstatic.com)

<p>D. Isaac Dorislaer, (welke de Actien des Parlaments tegens den Koningh geformeert / en sijn Doodt hadt helpen bevordereen / en nu in den naem van een Ambassadeur van de Nieuwe Republijck van Engelant, om van wichtige saaken met de Heere Staaten in den Haag te tracteeren / aenghekoomen was) gelijk als andere Gasten omtrent 12 in 't getal / aen de gemeene Tafel ten eeten sittende / en gants geen achterdocht van eenigh quaedt hebbende / wierde des avondts omtrent ten thien uren van eenige vermomde en ghewaapende Personen overvallen / welken hem elf Wonden in 't Lijf ga-</p>	<p>ven / soo dat hy terstondt ter Aerde nederviel / en sijn Geest opgaf. By desen onversienen overval / kreeg ook een voornaem Nederlands Heer van Valkensteyn een gevaerlijken steek / waer van hy swaerlijck na het oordeel der Chirurugijs soude opkomen / en ook de Dienaers van Dorislaer eenige Wonden / edoch niet doodelijck. En of schoon den Magistraet na dese moetwillige en stoute quaet-doenders scherp deede soeken / en op alle plaatsen Placaaten aenhechten / dat elck een sijn best soude doen / om dese ongebonde gasten 26 in 't getal / aen de Justitie aen te brengen / soo wierde doch niemant van haer allen betragt.</p>
--	--

D. Isaac Dorislaer, (welke de Actien des Parlaments tegens den Koningh geformeert / en sijn Doodt [van Koning Charles I] hadt helpen bevordereen / en nu in den naem van een Ambassadeur van de Nieuwe Republijck van Engelant, om van wichtige saaken met de Heere Staaten in den Haag te tracteeren [onderhandelen] / aenghekoomen was) gelijk als andere Gasten omtrent 12 in 't getal / aen de gemeene Tafel ten eeten sittende / en gants geen achterdocht van eenigh quaedt hebbende / wierde des avondts omtrent ten thien uren van eenige vermomde en ghewaapende Personen overvallen / welken hem elf wonden in 't Lijf gaaven / soo dat hy terstondt ter Aerde nederviel / en sijn Geest opgaf. By desen onversienen overval / kreeg ook een voornaem Nederlands Heer van Valkensteyn een gevaerlijken steek / waer van hy swaerlijck na het oordeel der Chirurugijs soude opkomen / en ook de Dienaers van Dorislaer eenige Wonden / edoch niet doodelijck. En of schoon den Magistraet na dese moetwillige en stoute quaet-doenders scherp deede soeken / en op alle plaatsen Placaaten aenhechten / dat elck een sijn best soude doen / om deze ongebonde gasten 26 in 't getal / aen de Justitie aen te brengen / soo wierde doch niemant van haer allen betragt.

Dorislau, Isaac

Dictionary of National Biography, 1885-1900, Volume 15

Dorislau, Isaac

by Gordon Goodwin

DORISLAUS, ISAAC (1595–1649), diplomatist, born at Alkmaar in Northern Holland in 1595, was the second son of Isaac Doreslaer, a minister of the Dutch reformed church at Hensbroek (1627), but afterwards at Enkhuizen (1628), where he died in 1652. He was educated at Leyden, at which university he took the degree of LL.D., and for some years taught a school. Coming to England at the invitation, it would seem, of Sir Henry Mildmay, he passed some time at the latter's seat at Wanstead, Essex, and appears to have astonished the natives by his unconventional mode of life. He soon resolved to make England his home, becoming, says Fuller, 'very much anglicised in language and behaviour' (*Hist. of Univ. of Cambridge*, ed. Nichols, 229–30). In or about 1627 he married 'an English woman about Maldon in Essex.' During the same year another friend, Fulke Greville, Lord Brooke, founded a history lecture at Cambridge, with a stipend of 100*l.* per annum, and after soliciting G. J. Vossius to accept the chair, conferred it on Dorislau (Cat. of MSS., University Library, Cambridge, v. 433–4; *Cal. State Papers*, Dom. 1628–9, p. 438). Taking the 'Anna- of Tacitus for his subject, Dorislau was allowed to commence his course without interruption. In his second lecture he took occasion of Tacitus's mention of the changes in the Roman form of government 'to vindicate the Netherlanders for retaining their liberties against the violences of Spain.' Dr. Matthew Wren, the master of Peterhouse, deemed it his duty to complain to the vice-chancellor (Thomas Baynbrigge), and Dorislau was in consequence silenced (December 1627). Thereupon he 'desired to come and clear himself before the heads, and carried himself so ingenuously that he gave satisfaction to all.' He seems, however, to have acted less ingenuously towards Lord Brooke, who, while promising to continue his stipend, intimated that Dorislau might find it convenient to return to Holland (letter of Dr. Samuel Ward, master of Sidney College, to Archbishop Ussher, dated 16 May 1628, in PARR'S *Life of Ussher*, p. 393, with which cf. letter of Dr. M. Wren to Bishop Laud, dated 16 Dec. 1627, in *Cal. State Papers*, Dom. 1627–8, p. 470). Declining to take the hint, Dorislau retired for a while to Maldon. In 1629 he was admitted a commoner of the College of Advocates, and to full membership in 1645. In an interesting letter to Grotius dated June 1630 (*Addit. MS.* 29960, f. 10) he speaks of his intimacy with Philip, lord Wharton, Wotton, and Selden. At length, through the kind offices of Sir Kenelm Digby, he made his peace at court in the summer of 1632, and was permitted access to state records for some historical work (*Cal. State Papers*, Dom. 1631–3, pp. 394, 397). 'In one of the expeditions against the Scots'—probably the bishops' war of 1640—Dorislau was appointed, according to Wood, judge advocate, an office for which his great knowledge of civil law eminently qualified him. Two years later, when the war between Charles and the parliament began, he filled the same post in the army commanded by Essex. By an ordinance of April 1648 he was made one of the judges of the court of admiralty. The same year he had been sent on a diplomatic errand to the States-General of Holland 'concerning the revolted ships.' He afterwards assisted in preparing and managing the charge of high treason against Charles I, and thus

incurred the deadly hatred of the royalists. In April 1649 it was resolved by the council of state to despatch him again as special envoy to the States-General, in order to prepare with Walter Strickland, the resident, a scheme for 'a firm peace and reciprocal alliance between the two republics' (*ib.* 1649–50, pp. 99, 104–5, &c.) Although rumours of a plot against his life had reached him, he chose to disregard them, and cheerfully set out on his journey. Arrived at the Hague 'in good equipage' on the noon of Sunday, 10 May, he took up his quarters at the Witte Zwaan (White Swan) Inn, and there persisted in remaining, despite the entreaties of Strickland that he should reside with him. The presence of the Commonwealth's envoy in the city where the exiled Charles II was staying excited intense indignation among the royalist refugees. An attempt at assassination made on the Monday evening failed, but at ten o'clock the following night (12 May) some twelve men in masks made their appearance at the inn, and while half their number kept the door, the rest blew out the lights in the passage and burst into the public room, where the envoy, in company with eleven other guests, was having supper. Dorislaus, after vainly attempting to find a private door, returned to his chair and resolutely faced his assailants. Two of the conspirators forthwith commenced a murderous attack on a Dutch gentleman named Grijp van Valkensteyn, taking him to be the English envoy. Finding out their mistake, however, they set upon Dorislaus, and felled him with blow after blow, exclaiming as they did the deed, 'Thus dies one of the king's judges' (Strickland's letter to the council of state detailing the murder, printed in CARY, *Memorials of the Great Civil War*, ii. 131–3, may be compared with the deposition of three of the envoy's servants who were actually present, in PECK, *Desiderata Curiosa*, ii. 422). They then quietly dispersed, regretting that they had not found Strickland as well as Dorislaus. He had, in fact, left the inn an hour before. The leader of the party was Colonel Walter Whitford, a Scotchman, son of Walter Whitford, D.D., of Monkland, Lanarkshire. After the Restoration he received a pension for what Wood, and indeed Evelyn, accounted a 'generous action.' In their exasperation the parliament could do no better than send forth a declaration threatening to retaliate the murder upon those of the cavaliers then in their hands (*A Declaration of the Parliament of England of their just Resentment of the horrid Murther perpetrated on the Body of I. Dorislaus, &c.*, s. sh. fol. London, 1649). The States-General forwarded through the resident a formal expression of regret, but no effort ever seems to have been made to bring the assassins to justice, although they came to be well known. The body of Dorislaus was brought to England, and after lying in state at Worcester House in the Strand was buried with much pomp in Westminster Abbey on 14 June 1649, the sum of 250*l.* having been voted to defray the expenses of the ceremony. His remains were afterwards disinterred by royal warrant dated 9 Sept. 1661, and buried in St. Margaret's churchyard, but not, it is said, in the common pit. By his wife, who died before him, Dorislaus had issue two sons, John (born 20 Nov. 1627, and buried at Maldon 3 Jan. 1631–2) and Isaac, and two daughters, Elizabeth (who married a Mr. Gostwick) and Margaret. To the daughters parliament presented 500*l.* apiece, while a pension of 200*l.* a year was settled on the son Isaac (*Commons' Journals*, vi. 209). ISAAC DORISLAUS the younger entered Merchant Taylors' School on 18 March 1638–9 (ROBINSON, *Register*, i. 144). In December 1649 he obtained a registrar's place for the probate of wills, having the isle of Ely and county of Cambridge assigned him as his district. In February 1651 he accompanied the English ambassadors to Holland to demand justice upon his father's murderers. His knowledge of French, Spanish, and Dutch made him especially

useful to Thurloe, by whom he was frequently employed as a translator and decipherer of intercepted intelligence (*Thurloe State Papers*, i. 303, 480, iii. 231). In January 1653 he received the appointment of solicitor to the court of admiralty, with a salary of 250*l.* a year; in March 1660 he appears as one of the managers of the post office, a place he was allowed to retain after the revolution (*Cal. State Papers*, Dom. 1649–67, *passim*). In 1681 he was elected a fellow of the Royal Society. He died in comfortable circumstances in September 1688, and was buried by his wife in St. Bartholomew's Church, near the Royal Exchange, leaving issue Isaac, James, and Anne (will reg. in P. C. C. 134, Exton; *Probate Act Book*, P. C. C. 1688, f. 151).

Dorislaus is known as an author by a brief historical essay of thirty-seven pages, 'Proelium Nuportanum,' 4to, London, 1640, afterwards reprinted at page 179 of Sir Francis Vere's 'Commentaries,' 4to, London, 1657. His portrait was engraved by W. Richardson, after an original drawing in the possession of the St. Aubyn family of St. Michael's Mount, Cornwall; another engraving, by C. Passe, represents him standing, with emblems of Time and Truth. There is also a portrait by R. Vinkeles. A curious Dutch print of his assassination was published in quarto.

[Chester's Register of Westminster Abbey (Harl. Soc.), pp. 143, 521; Peacock's Army Lists of the Roundheads and Cavaliers, 2nd ed. p. 21, where A. J. Van Der Aa's Biographisch Woordenboek der Nederlanden, iv. 277–8, and J. L. Gollpried's Kronyck, iv. 454, are cited; Notes and Queries, 4th ser. iii. 287, 367, 491, 585, iv. 40, 253; Clarendon's History (1849), bk. xii. par. 24, 141; Wood's Athenæ Oxon. (b. liss), iii. 666–668, 1018; Thurloe State Papers, i. 174, 364; Coxe's Cat. Codd. MS. Bibl. Bodl. pars v. fasc. ii. p. 679; Caulfield's High Court of Justice, pp. 81–2; Cooper's Annals of Cambridge, iii. 201–2; Peck's Desiderata Curiosa, ii. 429; Evelyn's Diary (ed. 1850–2), i. 251, iii. 51, 53; Wilkins's Political Ballads, i. 90; Granger's Biog. Hist. of England, 5th ed. iii. 30–1; Bate's Elenchus (ed. 1676), p. 138; Burton's Diary, iii. 489 n.; Whitelocke's Memorials, p. 387; Gent. Mag. xcix. ii. 324 n.; Cat. of MSS., University Library, Cambridge, v. 413, 414.]

De Geschiedenis van Den Haag

De laatste jaren van de 17e eeuw

Dat betekende echter niet dat het altijd rustig was in Den Haag. De republiek was rijk en vele landen stuurden gezanten naar Den Haag. Een soort ambassadeurs die geld en werkgelegenheid brachten naar het Dorp. Bovendien was de stadhouder getrouwd met een Engelse Prinses. De dochter van Koning Karel I van Engeland. Mede daardoor was het leven aan het Haagse Hof nog even uitbundig als ten tijde van Frederik Hendrik.

Karel I werd echter op een bepaald moment - na een conflict met het parlement - afgezet en vervolgens onthoofd. Engeland werd vervolgens een Republiek die geregeerd werd door Cromwell. Deze Cromwell was niet geliefd in de Nederlandse Republiek.

Prins Willem II wilde zelfs met een vloot naar Engeland varen om de dood van zijn schoonvader te wreken. Hij had wel vaker van die wilde plannen. Hij wilde in 1650 Amsterdam veroveren (!) na onenigheden met die stad. Het is er mede oorzaak van geweest dat na de dood van Willem II er een tijdperk aanbrak zonder Oranje staatsman (het feit dat de zoon van Willem II - Willem III - nog een peuter was, kwam daarbij goed uit).

Zo kort na de oorlog met Spanje zagen de Staten van Holland en de Staten Generaal een oorlog met Engeland niet echt zitten.

Wel werd aan vele politieke vluchtelingen (monarchisten) uit Engeland een Politiek Asiel verleend.

De Nederlandse Republiek was machtig en rijk. Engeland wilde derhalve wel een gezant naar het Regeringscentrum (en derhalve voor veel Europeanen 'Hoofdstad') afvaardigen.

Cromwell koos voor een Brabantse Jurist die al enige tijd in Engeland woonde: Isaäc Doreslaer. Deze Brabander kwam in mei 1649 naar Den Haag en verbleef in afwachting van vaste woonruimte in een Herberg ("De Zwaan") op de Plaats. Hij heeft er slechts een paar avonden overnacht.

Het gerucht ging dat Doreslaer de beul was geweest die (met kap op) de Engelse Koning had onthoofd.

Enkele dagen nadat hij zijn intrek genomen had in de Herberg stormden 12 gewapende mannen de herberg in. Ze hadden zwaarden bij zich en spraken Engels. Het waren waarschijnlijk Engelse Monarchisten die als vluchteling in Nederland woonden. De gezant werd aan het zwaard geregen en overleed, evenals enkele van zijn lijfwachten.

Herberg "De Zwaan" was het - in 1649 al bijna 6 eeuwen oude - eerste jachtslot van de Graven van Holland in onze stad. Het gebouw is kort voor 1700 afgebroken.

Enkele maanden later zou de eerste (van vier) Nederlands-Engelse Oorlogen uitbreken. De Engelsen voerden als één van de redenen voor de eerste oorlogsverklaring aan dat de moord op Doreslaer nooit was (en is) opgelost.

De eerste twee Nederlands Engelse Oorlogen werden door de Republiek der 7 verenigde Provinciën gewonnen. Het heeft toen niet veel gescheeld of Londen was 'gevallen' en heel Engeland zou zijn veroverd. Dat zou voor het eerst geweest zijn sinds 1066 (Willem de Veroveraar). De Nederlanders hadden echter helemaal geen behoefte aan een veroverd Engeland. Er waren net 1 miljoen inwoners in de Nederlandse Republiek en veel van die inwoners bevonden zich al overzee. De Nederlandse vloot was oppermachtig, maar voor een bezettingsmacht was Nederland letterlijk te klein. De schepen vernietigden de vloot van Engeland en trokken zich toen terug, de Engelsen compleet overrompelt achter latend.

<http://historie.hdpnet.nl/gesch13.htm>

ISAAC DORISLAUS (1595–1649); THE CAREER OF A DUTCH SCHOLAR IN ENGLAND

P. ALESSANDRA MACCIONI AND MARCO MOSTERT

On the afternoon of Wednesday, 12 December of the year 1627, an excited Cambridge audience was trying to recover from the impact of the second lecture by the Dutch scholar recently appointed to the new lectureship in History founded by Lord Brooke. In the evening of 10 May, 1649, a vessel carried into London the remains of the same scholar, barbarously murdered in The Hague by Royalists, as Parliamentary Agent to the High and Mighty Lords, the States General of the United Provinces. These two events, which both caused an appreciable disturbance in high places, mark the beginning and end of a remarkable academic and political career.

I

Dorislauus arrived in England in the autumn of 1627 as the prospective first incumbent of Fulke Greville's foundation in the University of Cambridge. The first Lord Brooke wanted to ensure prestige for his University by trying to convince one of the most respected scholars of the time, Gerard Vossius of Leiden University, to come to Cambridge. Contacts between scholars of all subjects and all religious denominations in Europe had resulted in a 'Republic of Letters', a climate of opinion favourable to the idea that formative education and cultural progress could best be fostered by international contacts. In England as on the Continent the fear of a resurgence of the violence of the sixteenth century reinforced the cohesion of the academia by offering the common purpose of furthering a durable peace.¹ History was seen as the most appropriate discipline to study; Vossius was considered the most eminent protagonist of the academic tradition. The Leiden professor had declined Lord Brooke's first offer in 1624; a second offer, in 1626, he also refused – ostensibly because of his wife's illness, but in reality because of his dislike of the English language.² The end of these protracted negotiations came only when Brooke grudgingly accepted Vossius's pupil, Dorislauus, in lieu of the master himself.

Well aware of the damage which his procrastination might have done to his standing in England, Vossius found it expedient to dedicate his *magnum opus* on Latin historiography to Charles I, sending copies to